

Alternatywne kierunki dostaw węgla energetycznego do Polski w obliczu rosyjsko-ukraińskiej wojny

Katarzyna Stala-Szlugaj*, Zbigniew Grudziński**

*kszlugaj@min-pan.krakow.pl, **zg@min-pan.krakow.pl

Główni dostawcy węgla energetycznego do UE27 w latach 2010-2021 (wg danych Eurostat, IEA)

Porównanie eksportu węgla energetycznego z Rosji do EU27 i Polski w latach 2010-2021

Import węgla kamiennego z Rosji do Polski w latach 2010-2021

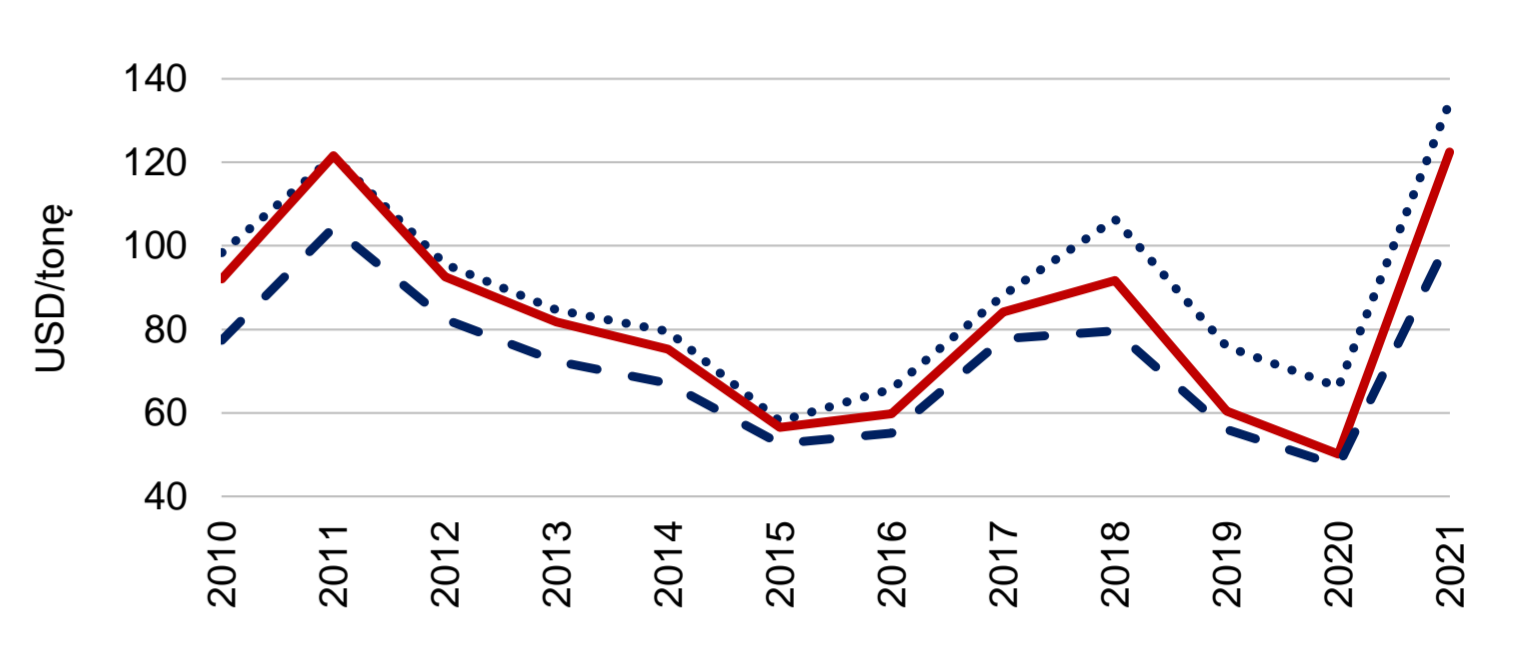
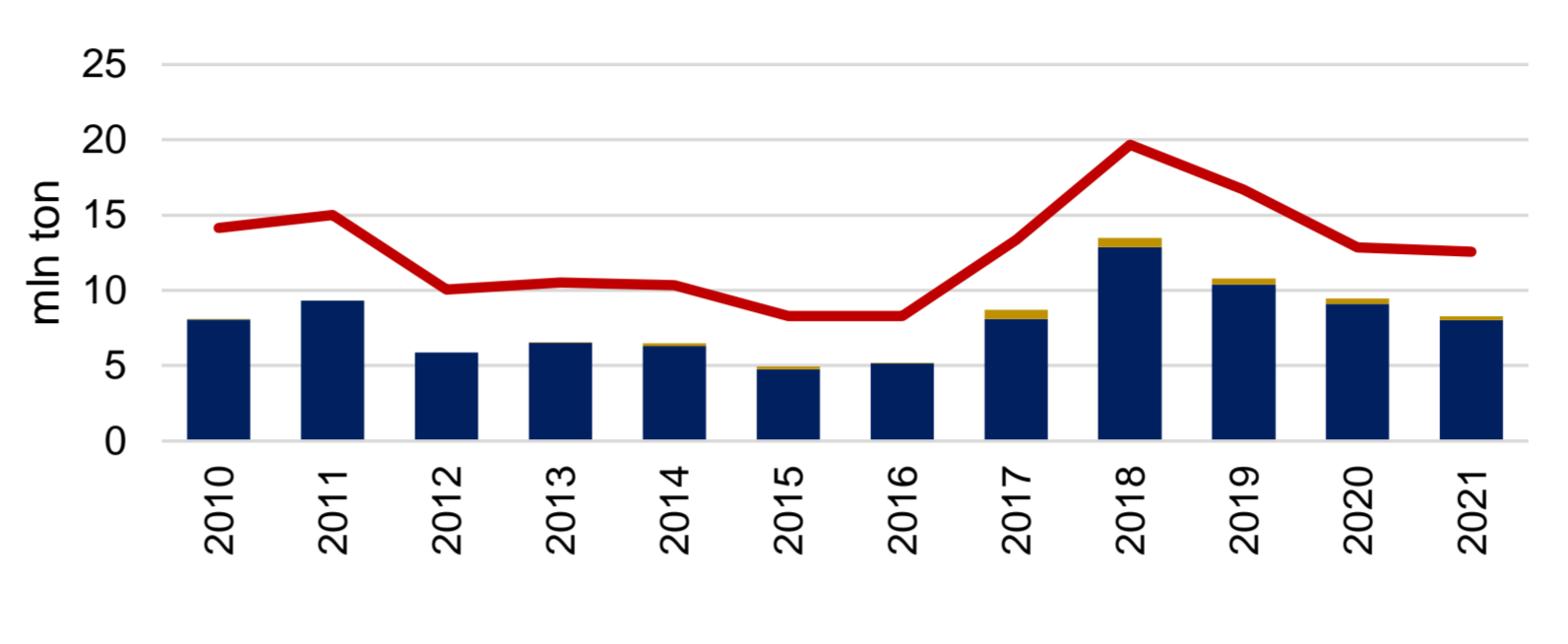
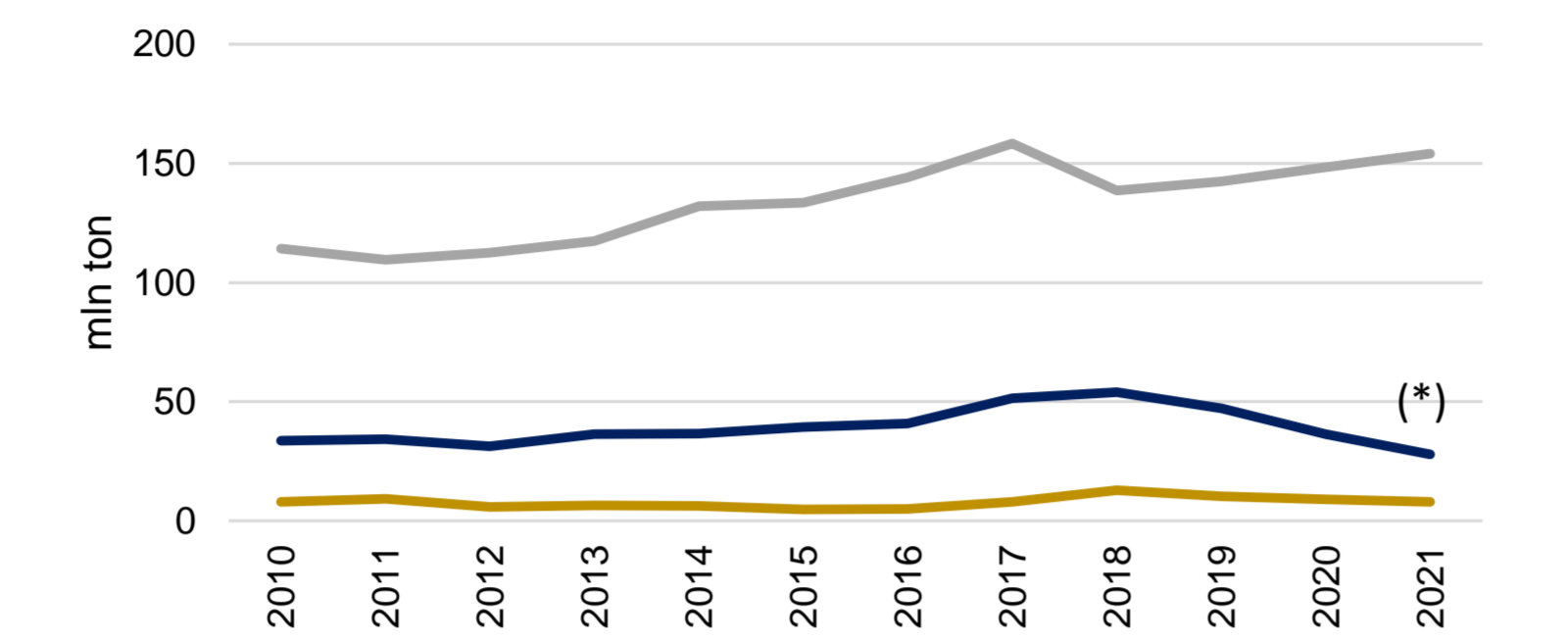
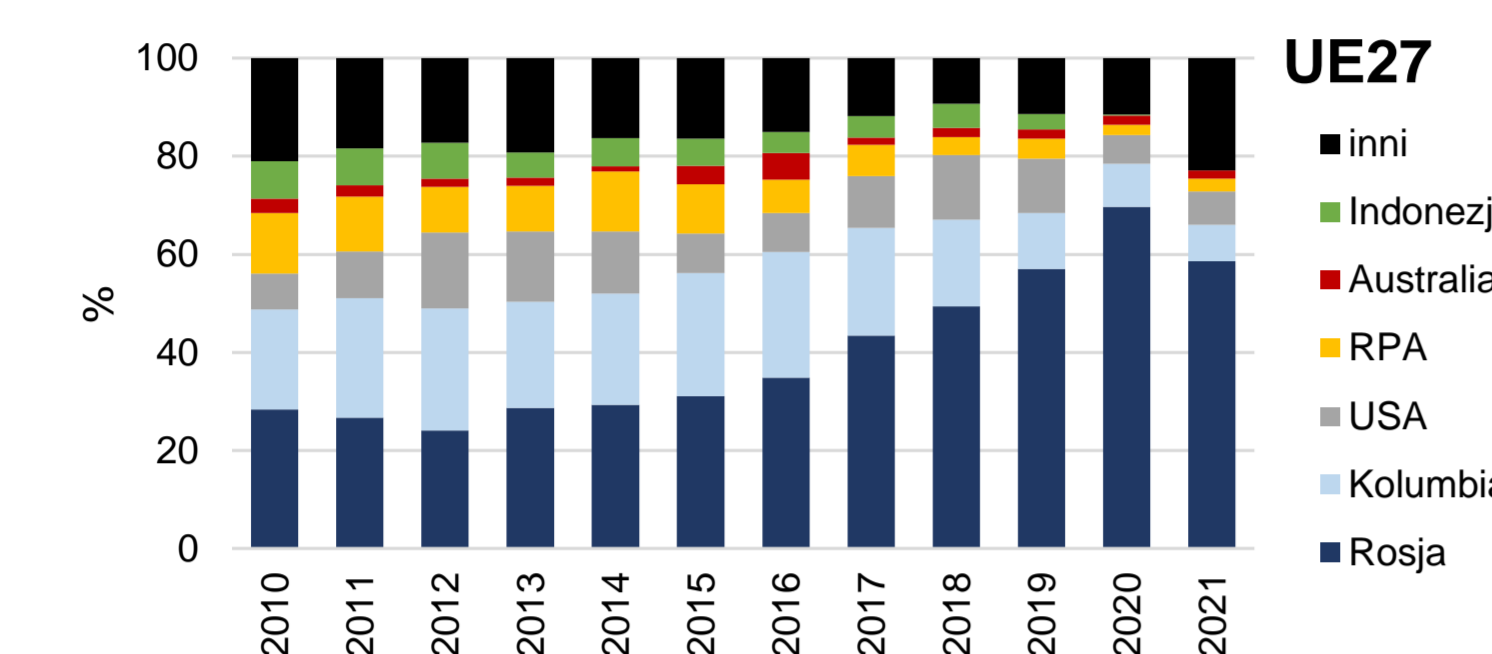
Zakres cenowy indeksów węgla energetycznego na warunkach FOB (6000 kcal/kg) węgla z Australii, Indonezji, RPA, Kolumbii i USA

Struktura głównych dostawców węgla energetycznego

wg danych: IEA, Eurostat, danych rosyjskich oraz ARP, GUS, ARE

wg danych ARP

wg danych: Argus, Platts, BP, World bank, Globacoal, IEA

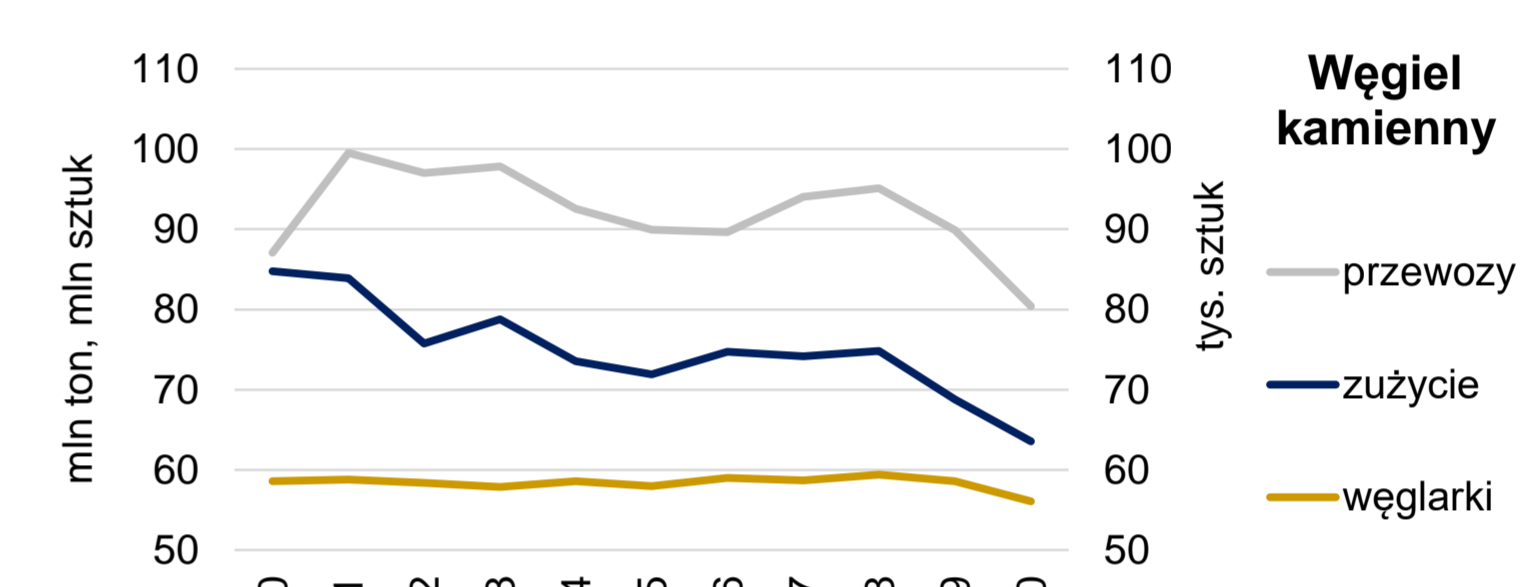
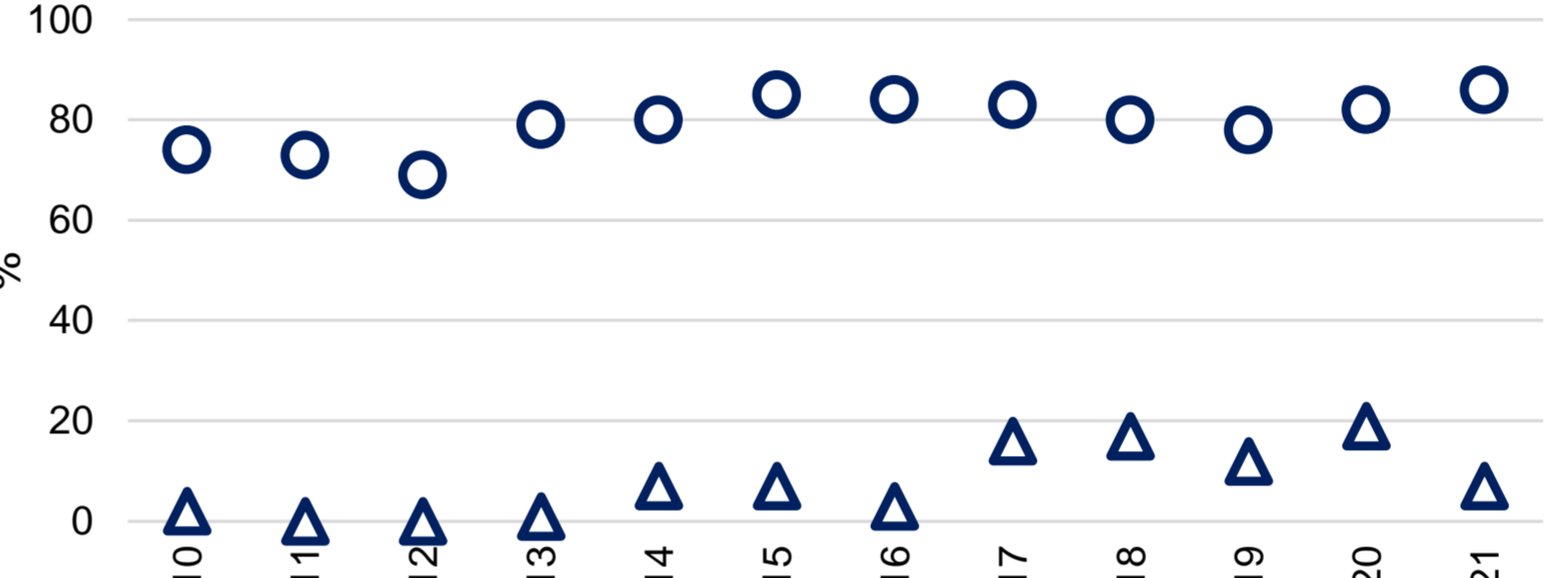
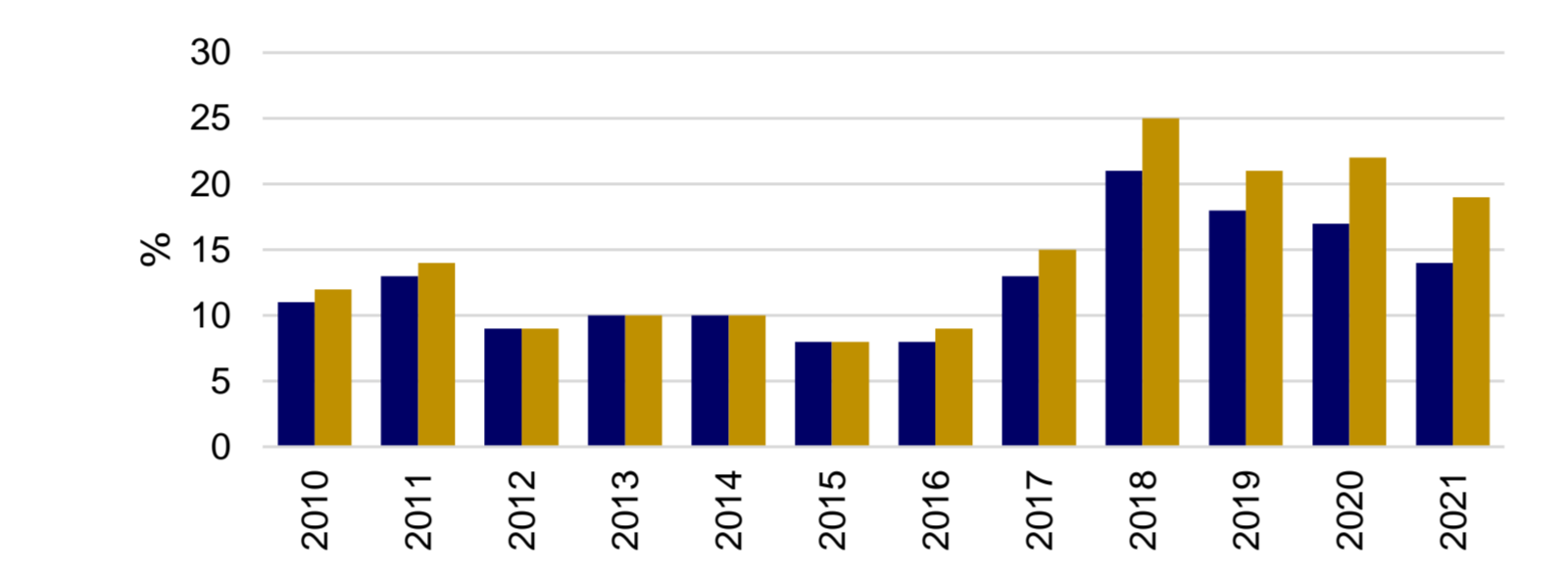
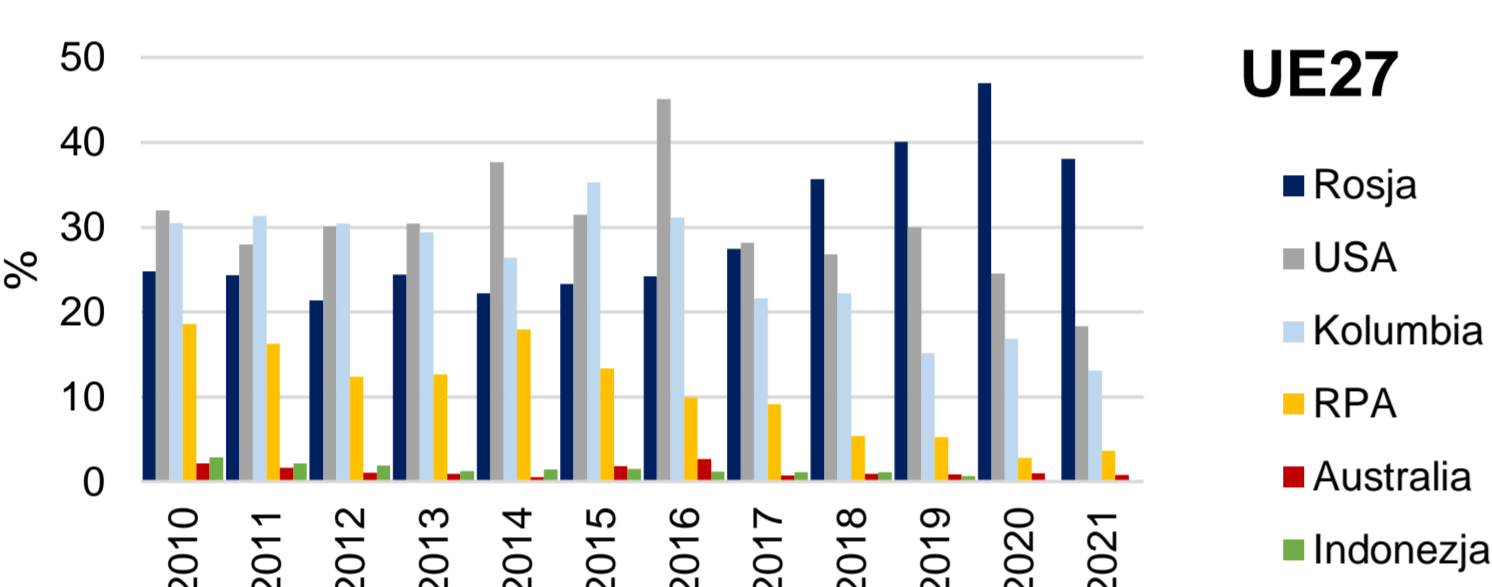


Udział importu do UE27 w całkowitym imporcie węgla energetycznego danego państwa

Udział importowanego węgla energetycznego z Rosji w polskiej produkcji i zużyciu tego surowca, lata 2010-2021

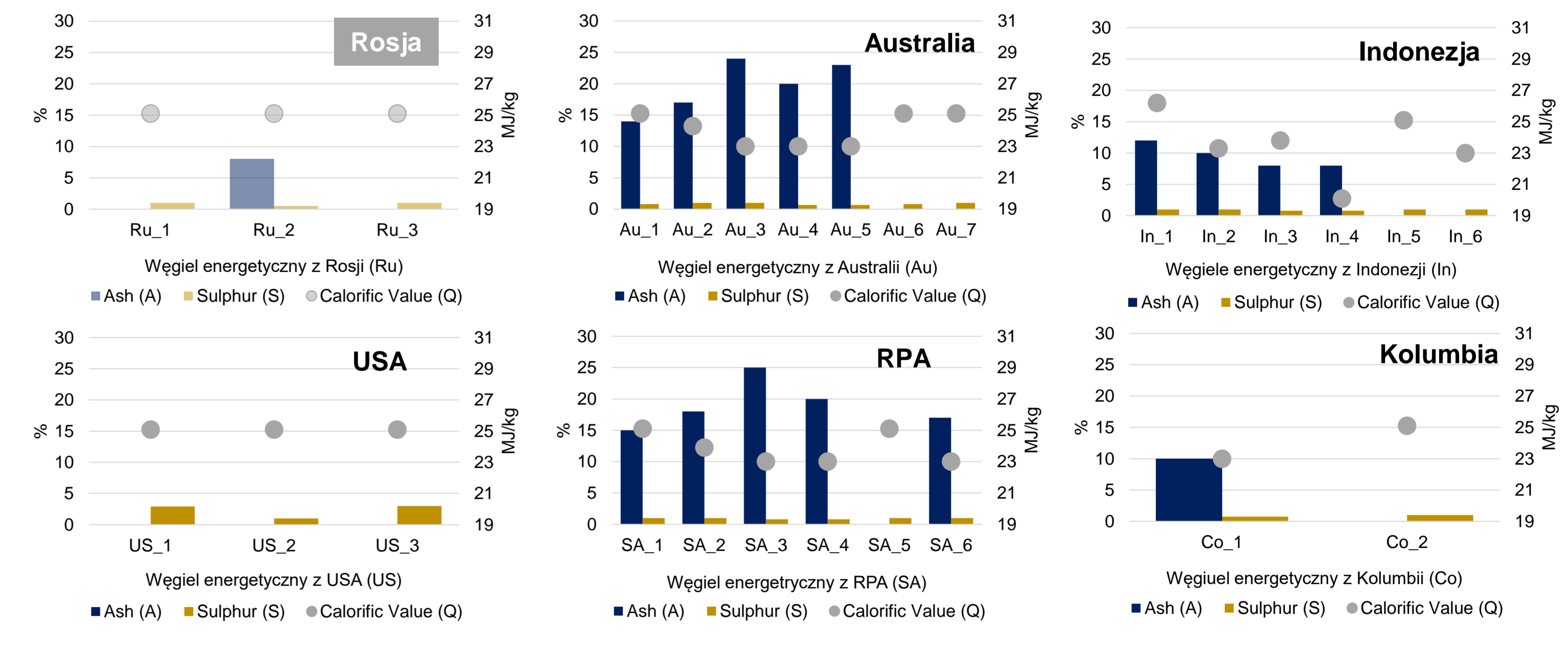
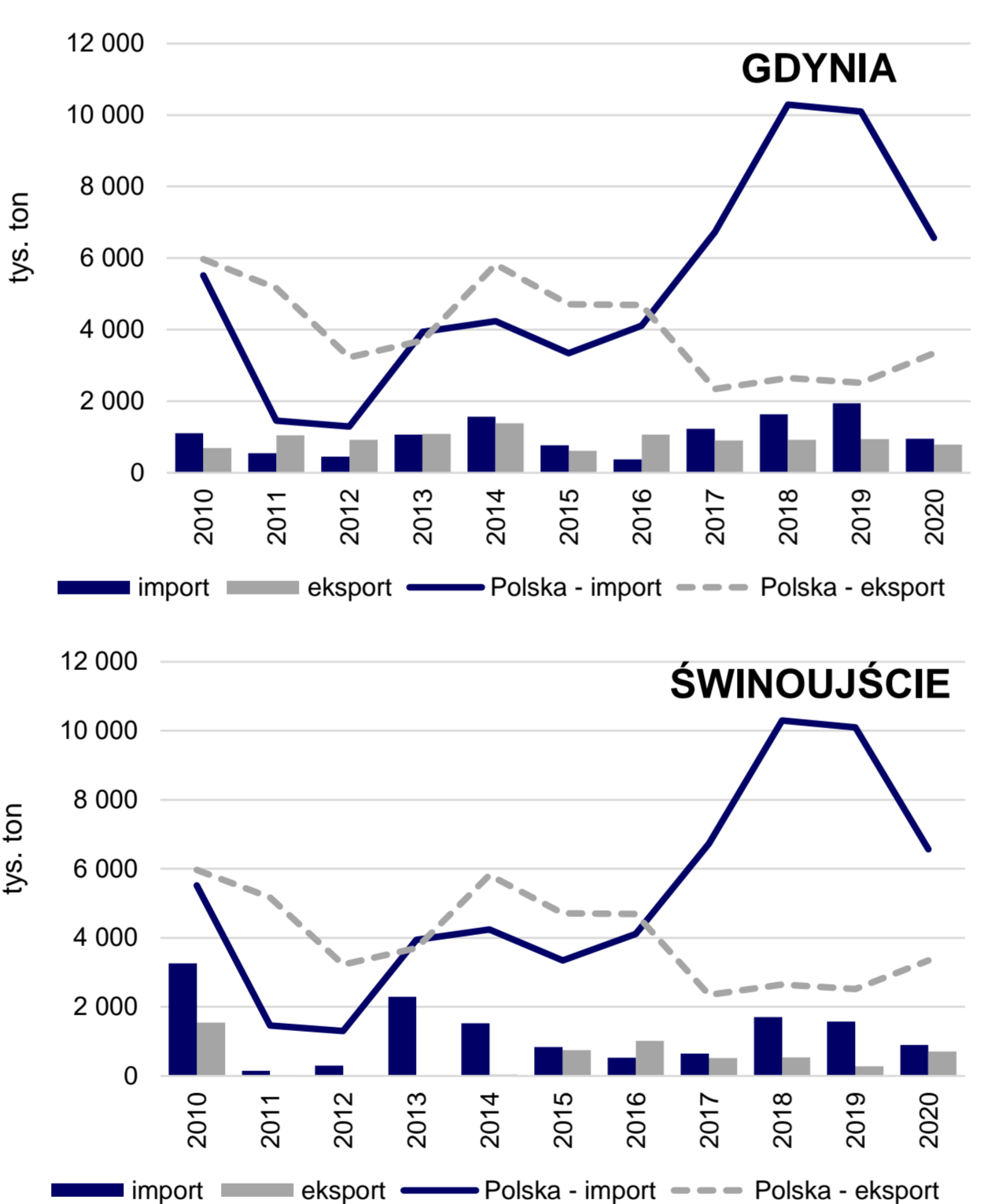
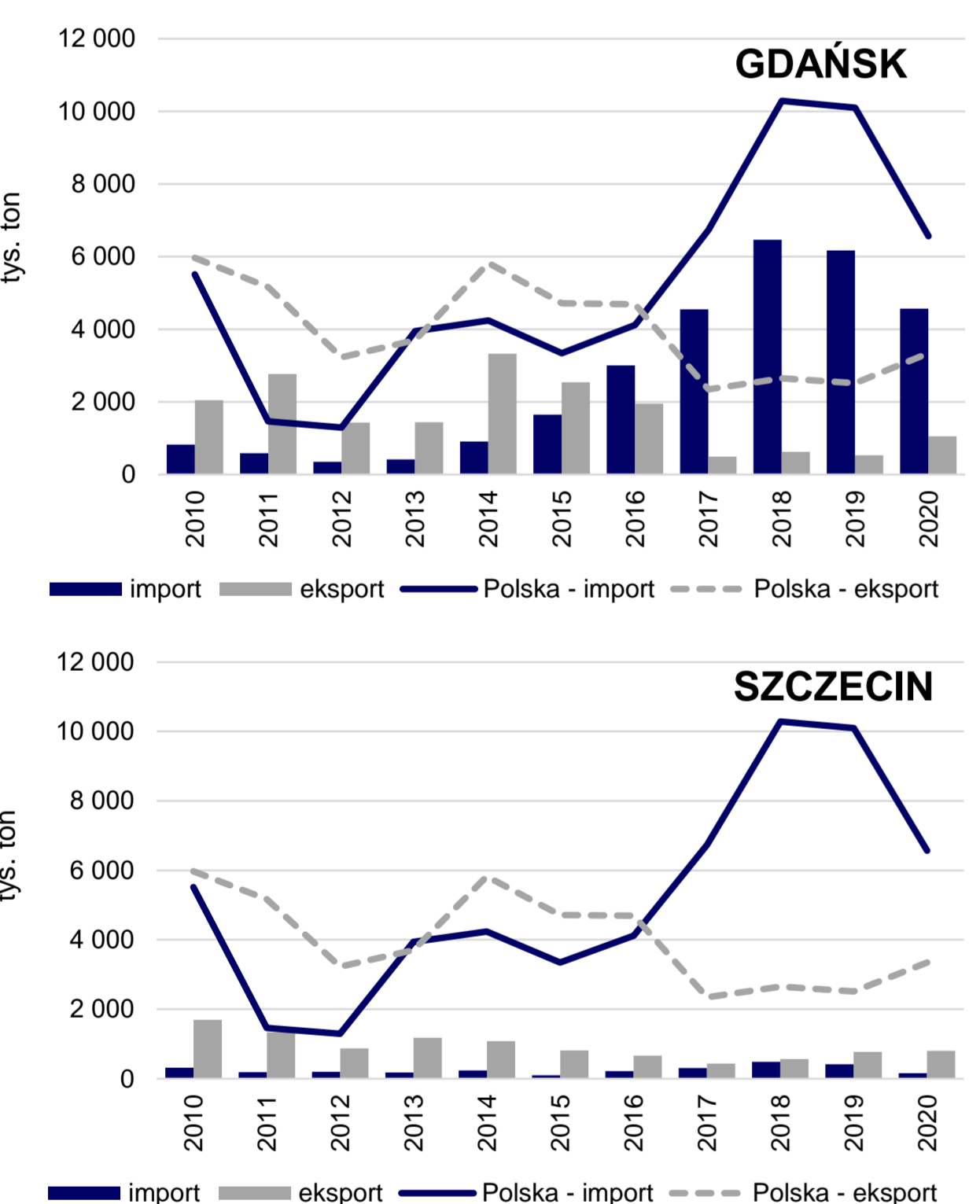
Udział węgla z Rosji, lata 2010-2021

Zmiany w taborze węglarek w Polsce, lata 2010-2020 (wg danych GUS)



Przeładunki węgla i koksu w głównych portach morskich w Polsce, lata 2010-2020 (wg danych GUS)

Parametry jakościowe węgla będących przedmiotem handlu na rynku międzynarodowym, czerwiec 2022 (wg danych: Argus, Platts, McCloskey)



Podsumowanie

Wypadnięcie Rosji jako jednego z istotnych źródeł węgla energetycznego do Polski implikuje wiele problemów. Wiele państw miało już ustalone łańcuchy dostaw swego surowca, a pojawienie się nowego rynku zbytu, przy jednocześnie występujących utrudnieniach (np. natury pogodowej, infrastrukturalnej, logistycznej) powodują, że poszukiwania alternatywnych źródeł węgla stają się wyzwaniem.

W latach 2010-2021 rocznie z Rosji sprowadzano do Polski od 4,8 do 12,9 mln ton, co stanowiło 8-25% krajowego zużycia węgla energetycznego. W latach 2018-2021 sprowadzany do Polski węgiel energetyczny stanowił 22-29% wolumenu wysłanego węgla przez Rosję do wszystkich krajów UE27.

W celu wypełnienia luki po węglu rosyjskim, alternatywnymi kierunkami dostaw węgla energetycznego do Polski może być: Australia, Indonezja, Kolumbia RPA i USA.

Analizując parametry jakościowe węgla energetycznego będącego przedmiotem handlu na rynku międzynarodowym stwierdzono, że oferty węgla z Australii, RPA, Indonezji i Kolumbii charakteryzują się niską zawartością siarki (poniżej 1%), a węgle z Australii i RPA posiadają relatywnie wysoką zawartość popiołu (od kilkunastu do blisko 25%).

Jednakże dostawy węgla każdego z tych państw obciążone są pewnym ryzykiem. Problemy logistyczne i pogodowe w Indonezji, RPA oraz Australii powodują, że zwiększenie podaży węgla z tych państw w relatywnie krótkim okresie czasu będzie mocno utrudnione, a węgiel z USA często jest wysoko zsiarczony.

Kolumbia boryka się z problemami wewnętrznymi (m.in. natury: pogodowej, socjalnej, społecznej, środowiskowej), co również znacząco wpływa na dostępność tego surowca na rynku międzynarodowym.

W latach 2010-2021 oferty cenowe węgla energetycznego z analizowanych państw utrzymywały się w zgodnym trendzie, a różnica między ofertą minimalną a maksymalną zawierała się w granicach 5-32 USD/tonę.

W ostatnich latach w Polsce rośnie na znaczeniu import węgla energetycznego z Kazachstanu, choć celowo nie był rozważany ten kierunek dostaw.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że transport węgla z Kazachstanu – niezależnie czy to drogą morską czy też kolejową – musi odbywać się po terytorium Rosji. Sytuacja ta znacznie podnosi ryzyko pewności dostaw węgla od tego odbiorcy.

Główną drogą importu węgla z analizowanych kierunków jest transport morski. Analizując możliwości przeładunkowe węgla w relacji importowej we wszystkich terminalach i nabrzeżach czterech portów morskich wykonujących przeładunki węgla autorzy ocenili, że kształtują się one na poziomie około 16-18 mln ton/rok.